

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 15Ps/12/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6623204041
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lenka Ragačová Černíková
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2024:6623204041.2

Uznesenie

Okresný súd Lučenec v právnej veci osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony: osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony: A. B., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom: C. XXXX/X, D. E., t.č. F. E. E. G., H. I. XX, G., zastúpený opatrovníkom: J. K. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXXX/XX, G., za účasti navrhnutého opatrovníka: K. F. M., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom F. N. X, O. a mesto Rimavská Sobota, IČO: 00 319 031, Hlavné námestie 2, 979 01 Rimavská Sobota, o zmene opatrovníka, takto

rozhodol:

I. Súd o d v o l á v a z funkcie opatrovníka J. K. F., narodenú XX.XX.XXXX, bytom N. L. XXXX/XX, XXX XX G. a obmedzenému spôsobilosti na právne úkony A. B., narodenému XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/X, XXX XX D. E. u s t a n o v u j e za opatrovníka mesto Rimavská Sobota, IČO: 00 319 031, Hlavné námestie 2, 979 01 Rimavská Sobota.

II. Opatrovník mesto Rimavská Sobota, IČO: 00 319 031, Hlavné námestie 2, 979 01 Rimavská Sobota j e o p r á v n e n ý a p o v i n n ý zastupovať obmedzeného spôsobilosti na právne úkony A. B., narodeného XX.XX.XXXX v konaniach pred štátnymi a samosprávnymi orgánmi, ako aj inými inštitúciami, spravovať všetky jeho bežné záležitosti, v tom aj majetkové, zabezpečiť mu všestrannú opateru a starostlivosť, preberať za neho invalidný dôchodok a sociálne dávky, finančné a iné majetkové a nemajetkové plnenia, ktoré je povinný použiť v záujme nesvojprávneho.

III. Opatrovník je o p r á v e n ý hospodáriť s finančnými prostriedkami a majetkom opatrovanca v rozsahu bežnej správy majetku. V podstatných veciach potrebuje súhlas súdu.

IV. Opatrovník j e p o v i n n ý vyhotoviť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia súpis spravovaného majetku opatrovanca a doručiť ho súdu.

V. Opatrovník j e p o v i n n ý najmenej dvakrát ročne, vždy k 30.06. a 31.12. príslušného kalendárneho roka za predchádzajúce polročné obdobie, predkladať súdu správu o opatrovancovi a o nakladaní s jeho majetkov a po skončení funkcie je opatrovník p o v i n n ý do dvoch mesiacov predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku opatrovanca.

VI. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 12.10.2023 bol súdu doručený návrh navrhovateľky J. K. F., narodenej XX.XX.XXXX, ktorá vykonáva funkciu opatrovníka spôsobilosti na právne úkony obmedzeného A. B., narodeného XX.XX.XXXX (ďalej len „nesvojprávny“), na zmenu opatrovníka. Dôvodom zmeny opatrovníka je odchod do dôchodku opatrovníka, a teda ukončenie pracovného pomeru v F. E. E. G., v ktorom je nesvojprávny umiestnený. Za nového opatrovníka nesvojprávneho navrhovateľka navrhla ďalšieho zamestnanca F. E. E. G. (ďalej len „DSS G.“) K. F. M., narodenú XX.XX.XXXX.

2. Výzvou zo dňa 23.10.2023 súd požiadal zariadenie F. G. o súčinnosť – oznámenie, či predmetné zariadenie poskytuje A. B., narodenému XX.XX.XXXX sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. s poukazom na § 8 ods. 12 uvedeného zákona, v zmysle ktorého poskytovateľ sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby nemôže byť ustanovený za opatrovníka prijímateľa sociálnej služby v zariadení, v ktorom prijímateľovi sociálnej služby poskytuje sociálnu službu. (okrem prípadu, ak štatutárny orgán poskytovateľa sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby je blízka osoba prijímateľa sociálnej služby). Zariadenie F. G. odpoveďou zo dňa 02.11.2023 potvrdilo, že poskytuje sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. A. B., narodenému XX.XX.XXXX.

3. Na základe uvedeného súd zisťoval, či sa v okruhu nesvojprávneho nachádza blízka osoba, ktorá by mohla vykonávať funkciu opatrovníka nesvojprávneho. Lustráciou v registri obyvateľov SR súd zistil, že rodičia nesvojprávneho zomreli – matka L. B. zomrela dňa XX.XX.XXXX a otec P. B. zomrel dňa XX.XX.XXXX. Sestra nesvojprávneho B. B., narodená XX.XX.XXXX je tiež osobou s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony. Ďalšie blízke osoby nesvojprávneho dohľadané neboli.

4. Vzhľadom na potrebu zmeny opatrovníka pre obmedzeného spôsobilosti na právne úkony – A. B. a neexistenciu blízkych osôb nesvojprávneho, ktorí by súhlasili s ustanovením za opatrovníka, súd s poukazom na § 8 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, § 1 ods. 2, prvá veta zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a § 10 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok pribral do konania ako účastníka konania mesto Rimavská Sobota.

5. Na pojednávaní dňa 10.04.2024, uskutočneného za osobnej prítomnosti všetkých účastníkov konania, navrhovateľka (opatrovníčka nesvojprávneho) trvala na podanom návrhu. O zmenu opatrovníka nesvojprávneho požiadala z dôvodu, že už je na dôchodku, stará sa o svoju matku, ktorá nebýva v meste G. a každý druhý deň za ňou dochádza.

6. Mesto Rimavská Sobota vzalo vzniknutú situáciu na vedomie, tiež sa pokúsili dohľadať blízkych príbuzných nesvojprávneho, avšak bezúspešne.

7. Súd vykonal dokazovanie výsluchom prítomných účastníkov konania, prečítaním návrhu navrhovateľky na zmenu opatrovníka, uznesenia o ustanovení navrhovateľky do funkcie opatrovníka, odpovede F. G. Q. 02.11.2023, lustrácie rodinných príslušníkov nesvojprávneho v registri obyvateľov.

8. Podľa § 27 ods. 2 a 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianky zákonník, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadnej jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).

9. Podľa § 272 zákona č. 191/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

10. Podľa § 273 CMP, na konanie o ustanovení opatrovníka je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má fyzická osoba bydlisko; ak takýto súd nie je, súd, v ktorého obvode má fyzická osoba majetok.

11. Podľa § 274 ods. 1 a 2 CMP, súd rozhoduje uznesením. V uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

12. Podľa § 275 CMP, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

13. Podľa § 276 CMP, súd odvolá opatrovníka z výkonu funkcie na jeho návrh.

14. Podľa § 277 ods. 1 a 2 CMP, súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka. Súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

15. Podľa § 1 ods. 2 prvá veta zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

16. Podľa § 8 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 448/2008 Z. z.“), poskytovateľ sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby nemôže byť ustanovený za opatrovníka prijímateľa sociálnej služby v zariadení, v ktorom prijímateľovi sociálnej služby poskytuje sociálnu službu. Obmedzenie podľa prvej vety neplatí, ak štatutárny orgán poskytovateľa sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby je blízka osoba prijímateľa sociálnej služby.

17. Pokiaľ ide o návrh opatrovníka pozbaveného na odvolanie z funkcie, tento súd posúdil v súlade s ustanovením § 276 CMP, podľa ktorého súd odvolá opatrovníka z výkonu funkcie na jeho návrh, z čoho vyplýva, že výkon funkcie opatrovníka je vždy dobrovoľný. Preto už samotná skutočnosť, že opatrovník nechce naďalej túto funkciu vykonávať je dôvodom na vyhovie jeho návrhu, a preto súd výrokom I. tohto uznesenia odvolal opatrovníka A. B. z funkcie.

18. Keďže A. B. je naďalej obmedzený v spôsobilosti na právne úkony (rozsudok Okresného súdu Lučenec č.k. 11Nc/532/99-18 zo dňa 24.03.1999, právoplatný a vykonateľný dňa 08.04.1999) a súd odvolal z funkcie jeho doterajšieho opatrovníka, bolo mu v súlade s ustanovením § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka potrebné ustanoviť nového opatrovníka. Podľa ods. 3 uvedeného zákonného ustanovenia, za opatrovníka môže súd ustanoviť príbuzného fyzickej osoby alebo inú osobu, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka a ak to možné nie je, súd za opatrovníka ustanoví orgán miestnej správy alebo jeho zariadenie, ktoré je oprávnené vstupovať pod svojim menom. Súd preto v prvom rade hľadal opatrovníka z rodinného okruhu posudzovaného. Keďže predkovia nesvojprávneho (rodičia) už nežijú a sestra ako osoba s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony nespĺňa zákonne predpoklady na výkon funkcie opatrovníka nesvojprávneho, nebolo možné za opatrovníka ustanoviť nesvojprávneho nikoho z okruhu jeho príbuzných (blízky) osôb.

19. Súd ďalej posudzoval, či do funkcie opatrovníka nemožno ustanoviť inú fyzickú osobu – K. F. M., ktorého navrhla sama navrhovateľka. Ide o zamestnanca zariadenia F. G., ktorá súhlasila s výkonom funkcie opatrovníka nesvojprávneho. V zmysle § 8 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z.z., poskytovateľ sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby nemôže byť ustanovený za opatrovníka prijímateľa sociálnej služby v zariadení, v ktorom prijímateľovi sociálnej služby poskytuje sociálnu službu (okrem prípadu, ak štatutárny orgán poskytovateľa sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby je blízka osoba prijímateľa sociálnej služby). Zariadenie F. G. potvrdilo, že poskytuje sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. A. B.. Keďže ustanovenie zamestnanca zariadenia, ktoré poskytuje nesvojprávneho sociálne služby za opatrovníka nesvojprávneho vylučuje citované ustanovenie § 8 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z. z. , súd navrhnutú osobu K. F. M., aj v prípade, že by spĺňala predpoklady na výkon funkcie opatrovníka upravené v § 275 CMP, nemohol ustanoviť.

20. Keďže nesvojprávneho nebolo možné ustanoviť za opatrovníka príbuzného ani inú vhodnú osobu, súd v súlade s vyššie citovaným ustanovením § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka ustanovil za jeho opatrovníka orgán miestnej správy, a to mesto Rimavská Sobota, v ktorej má nesvojprávny trvalý pobyt.

21. V tejto súvislosti súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/20/2022 zo dňa 28.02.2022, ktorý uviedol: „Ustanovenie § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka v spojení s § 1 ods. 2, prvá veta zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení predstavuje subsidiárnu možnosť ustanoviť obec za tzv. verejného opatrovníka osobe, ktorá ho musí mať ako zákonného zástupcu, ak neexistuje iná osoba, ktorá by spĺňala podmienky na ustanovenie opatrovníka.“

22. Ustanovenie § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka v spojení s § 2 ods. 1, prvá veta zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení predstavuje subsidiárnu možnosť ustanoviť obec za tzv. verejného opatrovníka osobe, ktorá ho musí mať ako zákonného zástupcu, ak neexistuje iná osoba, ktorá by spĺňala podmienky na ustanovenie opatrovníka. Každá fyzická osoba s trvalým pobytom na území

Slovenskej republiky je obyvateľom určitej obce. Zákonodarca zvolil toto kritérium z dôvodu, že medzi obcou a jej obyvateľom existuje špecifický vzťah, ktorý zahŕňa starostlivosť o potreby obyvateľov obce (viď názor z rozhodnutia NS SR 7 Cdo/20/2022 zo dňa 28.2.2022). Ustanovenie mesta Lučenec ako opatrovníka nesvojprávneho teda korešponduje aj s názorom NS SR v rozhodnutí sp. zn. 7 Cdo/20/2022 zo dňa 28.2.2022, navyše je voľbou aj najvhodnejšej alternatívy aj z hľadiska teritoriálnej blízkosti a prístupu v súvislosti so zabezpečením ochrany záujmov posudzovanej – občana s trvalým pobytom v meste G..

23. Súd tiež poukazuje na aktuálne rozhodnutie Krajského súdu v Žiline 12CoPs/9/2023-182 zo dňa 29.11.2023, v ktorom odvolací súd zdôraznil, že základnou úlohou obcí a miest v zmysle zákona pri výkone samosprávy je práve starostlivosť o potreby jej obyvateľov, pričom výkon funkcie opatrovníka má z pohľadu obce (mesta) svojou povahou blízko k splneniu jej úloh na úseku sociálnej kurately a poskytovania sociálnych služieb. Podľa ust. § 1 ods. 2 zákona o obecnom zriadení je „povinnosťou obce“ zabezpečiť starostlivosť o potreby jej obyvateľov. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe súdov súhlas tzv. verejného opatrovníka s ustanovením sa nevyžaduje.

24. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti súd ustanovil nesvojprávne A. B. za opatrovníka mesto Rimavská Sobota a výrokmi II., III., IV. a V. uznesenia zároveň vymedzil rozsah práv a povinností tak, že je oprávnený a povinný zastupovať obmedzeného spôsobilosti na právne úkony A. B., narodeného XX.XX.XXXX v konaniach pred štátnymi a samosprávnymi orgánmi, ako aj inými inštitúciami, spravovať všetky jeho bežné záležitosti, v tom aj majetkové, zabezpečiť mu všestrannú opateru a starostlivosť, preberať za neho invalidný dôchodok a sociálne dávky, finančné a iné majetkové a nemajetkové plnenia, ktoré je povinný použiť v záujme nesvojprávneho. Hospodáriť s finančnými prostriedkami a majetkom opatrovanca je opatrovník oprávnený len v rozsahu bežnej správy majetku, v podstatných veciach potrebuje súhlas súdu. Tiež bola opatrovníkovi uložená povinnosť vyhotoviť do dvoch mesiacov po právoplatnosti tohto uznesenia súpis spravovaného majetku opatrovanca, doručiť ho súdu a najmenej dvakrát ročne, vždy k 30.06. a 31.12. príslušného kalendárneho roka za predchádzajúce polročné obdobie, predkladať súdu správu o opatrovancovi a o nakladaní s jeho majetkom a po skončení funkcie je opatrovník do dvoch mesiacov predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku opatrovanca.

25. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. V súlade s citovaným zákonným ustanovením súd účastníkom konania nárok na náhradu trov nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia rozsudku prostredníctvom Okresného súdu Lučenec, F. O. XX, 974 37 Lučenec na Krajský súd v Žiline, a to písomne.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods. 1, 2 CMP, odvolanie je možné odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Podľa § 64 CMP, zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.

Podľa § 65 CMP, odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

Podľa § 66 CMP, odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

Podľa § 67 CMP, na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.